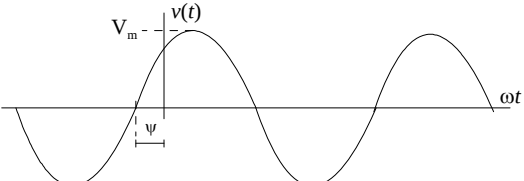
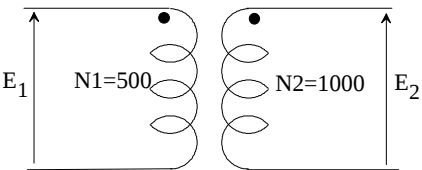

L7	ปริมาณชั่วขณะและเฟสเซอร์	1/9
	ประเด็นหลัก แรงดันไฟฟ้ากระแสสลับของแหล่งกำเนิดแรงดันไฟฟ้ารูปคลื่นไซน์ชอยด์มักจะถูกแสดงค่าออกมาโดยใช้รูปกราฟดังนี้ หรือใช้วิธีที่ง่ายกว่าคือเขียนค่าออกมาในรูปสมการของปริมาณชั่วขณะ $v(t) = V_m \cos(\omega t - \psi)$ โดย V_m คือแอมพลิจูด(amplitude) ของรูปคลื่น ขณะที่ ψ คือมุมเฟส (phase angle) ของรูปคลื่น อย่างไรก็ตามปริมาณชั่วขณะยังถือเป็นการแสดงค่าที่ยังมีความยากประกอบกับความคงที่ของความถี่ของรูปคลื่น ทำให้แทนที่จะแสดงค่ารูปคลื่นแรงดันไซน์ชอยด์ด้วยปริมาณชั่วขณะ แต่จะหันไปใช้เฟสเซอร์แทน วัตถุประสงค์ วัดหารูปคลื่นแรงดัน แอมพลิจูด และมุมเฟสสำหรับการเขียนแทนด้วยเฟสเซอร์ในวงจรของหม้อแปลง วิธีการ ใช้วงจรหม้อแปลง วัดรูปคลื่นแรงดันบนคอยล์ตัวเหนี่ยวนำด้านปฐมภูมิและทุติยภูมิ เปรียบเทียบกันทั้ง 2 ด้านขณะไม่มีภาระ และมีภาระ อุปกรณ์การทดลอง 1. แหล่งกำเนิดรูปคลื่นแรงดันไซน์ชอยด์ 0...10 V_{pp} แปรความถี่ได้ 2. ออสซิลโลสโคป 1 เครื่องและสายวัดทั้ง 2 ช่อง CH1 และ CH2 3. มัลติมิเตอร์แบบตัวเลข 1 เครื่อง 4. ตัวต้านทานขนาด 2W ค่า 100 Ω 1 ตัว 5. แกนเหล็ก U-I, ขดลวด 500 และ 1000 รอบ พิกัด 0.8 A รวมทั้งสิ้น 1 ชุด	

L7

ปริมาณชั่วขณะและเฟสเซอร์

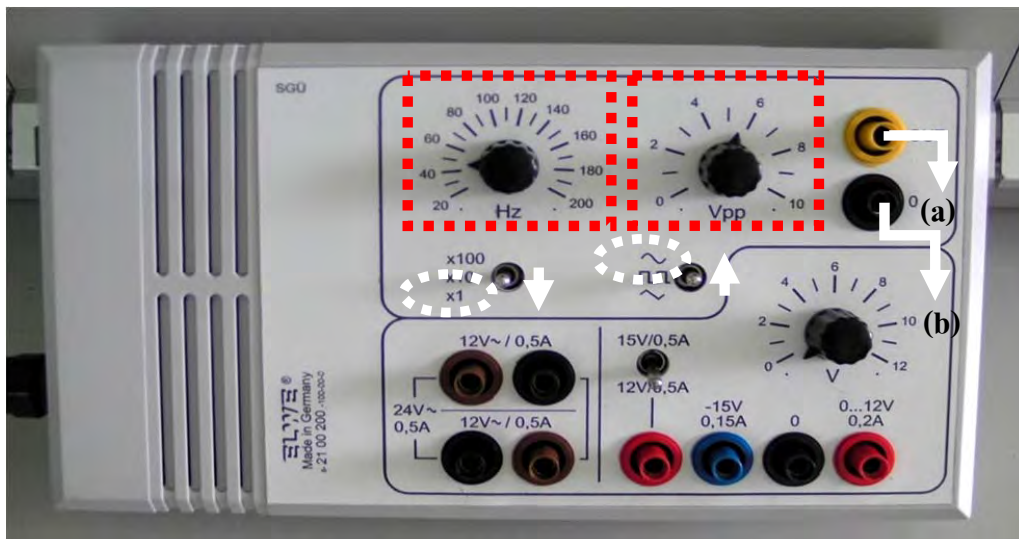
2/9

ขั้นตอนการทดลองที่ 1

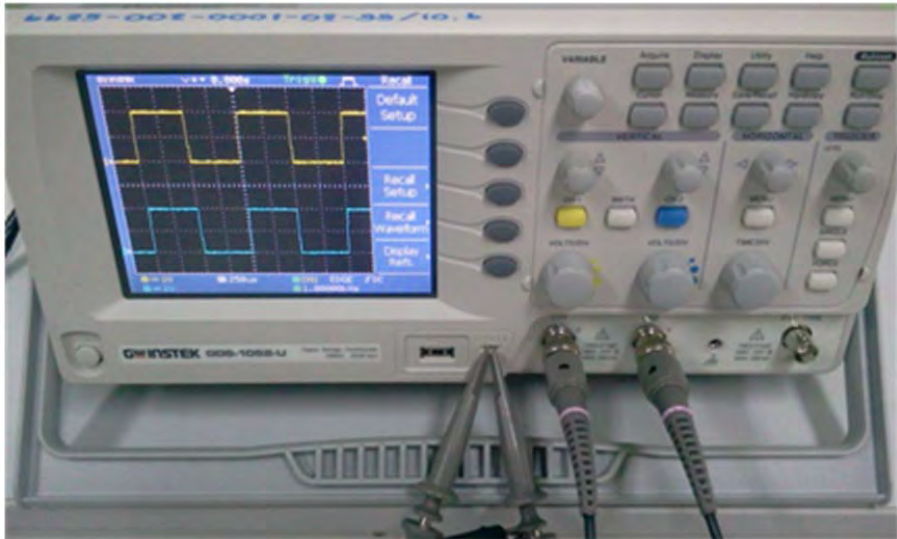
1. ปรับตั้งอุปกรณ์การทดลองดังรูป

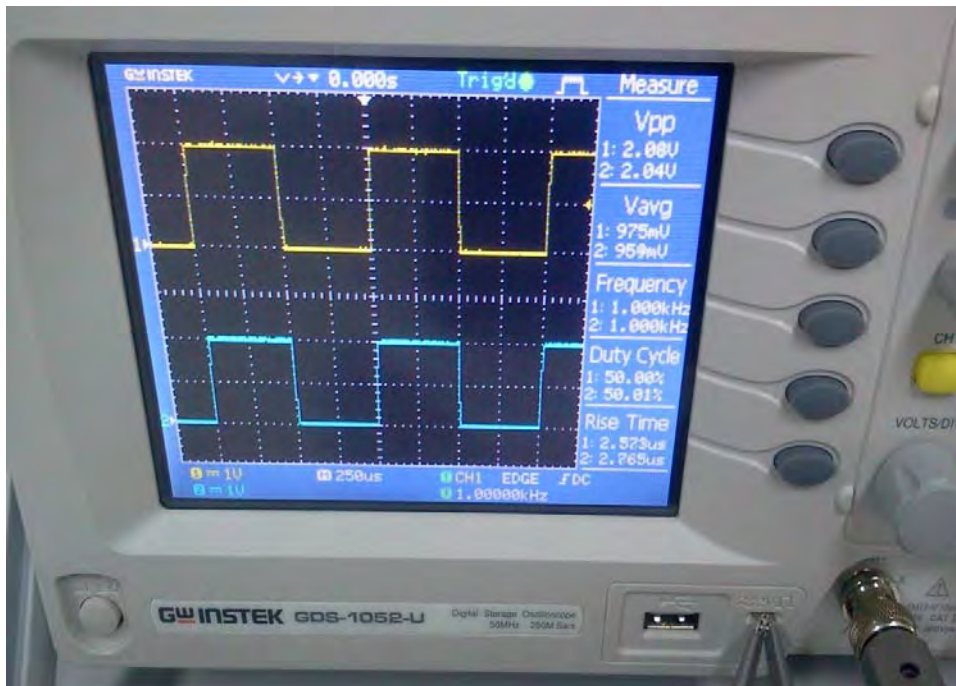
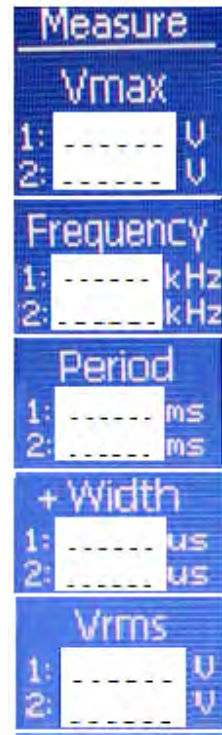
ปรับตั้งเป็นมิเตอร์วัดความถี่ (Hz)

แหล่งกำเนิดแรงดันไซน์ข้อยต์ 0...10 V_{pp} แปรความถี่ได้

L7	ปริมาณชั่วขณะและเฟสเซอร์	3/9
	2. ปรับตั้งและทดสอบออสซิลโลสโคปโดยดำเนินการดังต่อไปนี้ 2.1 ปิดออสซิลโลสโคป 2.2 ต่อสายวัดเข้าที่ตัวออสซิลโลสโคปในช่องวัดทั้ง 2 ช่องคือ CH1 และ CH2 2.3 เลื่อนสวิตช์ที่ปลายด้ามสายวัดให้อยู่ในตำแหน่ง $\times 1$ ทั้ง 2 ด้ามวัด 2.4 ใช้หัวจับปลายด้ามสายวัดของทั้ง 2 ช่องยึดเข้ากับแป้นยึดวงแหวนโลหะ ของสัญญาณทดสอบแบบพัลส์( ) ที่อยู่มุมขวาล่างของจอภาพ 2.5 เปิดออสซิลโลสโคปแล้วรอกจนกว่าจะปรากฏตารางหน้าจอแสดงผลผลการวัด 2.6 ไม่ต้องสนใจตารางหน้าจอแสดงผลผลการวัดจะเป็นอย่างไร แต่ให้มองหาปุ่มกด Save/Recall แล้วทำการกดปุ่ม 1 ครั้ง (กดมากกว่า 1 ครั้งจะทำให้หายไป)เพื่อเรียกเมนูใหม่ที่หน้าจอ 2.7 สังเกตเมนูใหม่ที่ปรากฏบนหน้าจอ ให้เลือกเมนู Default Setup ที่อยู่บนสุดของเมนู โดยการกดปุ่มที่อยู่ติดกับเมนูทางด้านขวา 2.8 ยังไม่ต้องสนใจตารางหน้าจอแสดงผลผลการวัด แต่ให้มองหา ปุ่มกด Autoset แล้วทำการกดปุ่ม 1 ครั้ง จะต้องปรากฏตารางหน้าจอแสดงผลผลการวัดดังนี้	

รูปที่ 7.1 การปรับตั้งและทดสอบออสซิลโลสโคป

L7	ปริมาณชั่วขณะและเฟสเซอร์	4/9
2.9 ถ้ายังไม่ได้ตามรูปที่ 7.1 ให้ตรวจการดำเนินการตามข้อ 2.3 ถูกหรือไม่ แล้วให้ดำเนินการตั้งแต่ข้อที่ 2.5 ลงมาใหม่ 2.10 มองหาปุ่มกด Measure แล้วทำการกดปุ่ม 1 ครั้งเพื่อเรียกเมนูแสดงผลการวัดออกมาดังรูปที่ 7.2		
รูปที่ 7.2 การปรับตั้งและทดสอบออสซิลโลสโคป รูปที่ 7.3 รายการวัด 2.11 แต่ละเมนูแสดงผลการวัดได้แก่ V_{pp}, V_{avg}, Frequency, Duty Cycle และ Rise Time จะมีปุ่มสี่เหลี่ยมอยู่ด้วยเพื่อปรับเลือกรายการที่ต้องการวัด 2.12 จงใช้ปุ่มต่างๆ ในข้อ 2.11 เพื่อเติมค่าให้กับรายการวัดต่างๆ ในรูปที่ 7.3		

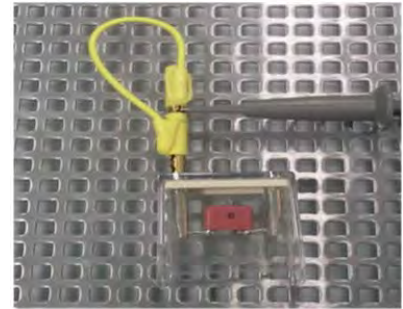
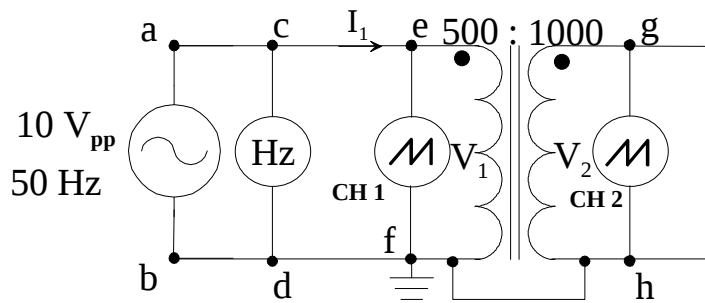
L7

ปริมาณชั่วขณะและเฟสเซอร์

5/9

ขั้นตอนการทดลองที่ 1.1

1. ต่ วงจรการทดลองดังนี้

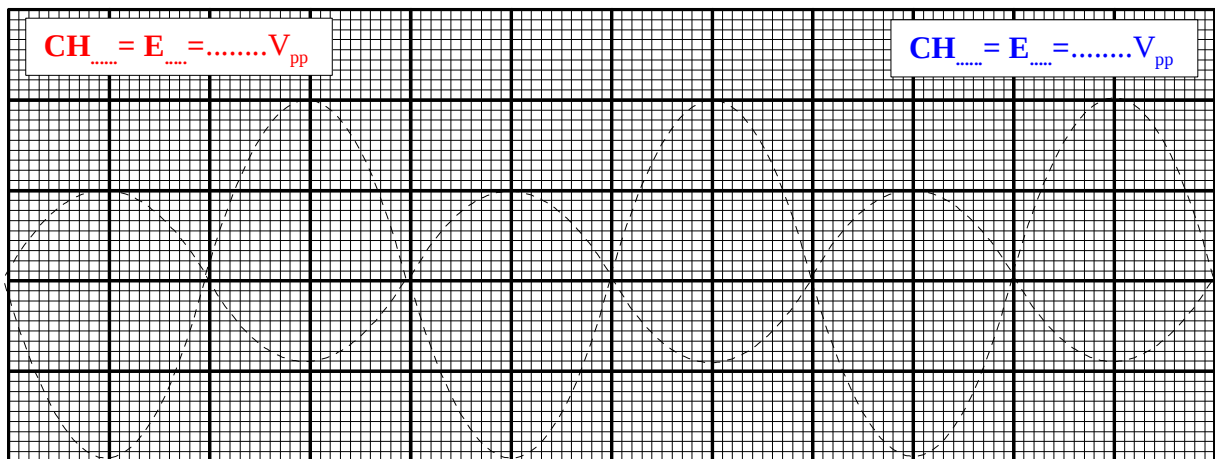
รูปที่ 7.4 วงจรการทดลองที่ 1.1

รูปที่ 7.5 การต่อปลายด้ามสายวัด

2. ต่อปลายด้ามสายวัดที่จุด e และ g ให้ทำตามรูป 7.5 และต่อปากคีมกราวด์ที่จุด f
3. ปรับแรงดันแหล่งกำเนิดแรงดันรูปคลื่นไซน์ชอยต์ให้ได้ $10 V_{pp}$ ความถี่ 50 Hz

ผลการทดลองที่ 1.1

1. บันทึกข้อมูลหน้าจอแสดงผลการวัดของออสซิลโลสโคปลงในกราฟต่อไปนี้ โดยใช้สีแดงวาดรูปคลื่นของ CH1 และใช้สีน้ำเงินสำหรับ CH2

2. บันทึกค่าตัวเลขลงในช่องด้าน

Vrms		Frequency		Period	
1:	----- U	1:	----- Hz	1:	----- ms
2:	----- U	2:	----- Hz	2:	----- ms

$$F = \frac{1}{T} = \text{.....Hz}$$

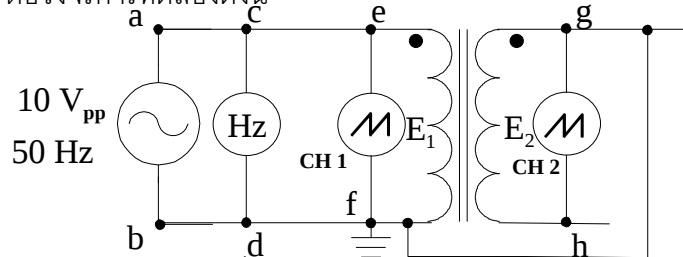
L7

ปริมาณชั่วขณะและเฟสเซอร์

6/9

ขั้นตอนการทดลองที่ 1.2

1. ต่อดวงจรรทดลองดังนี้

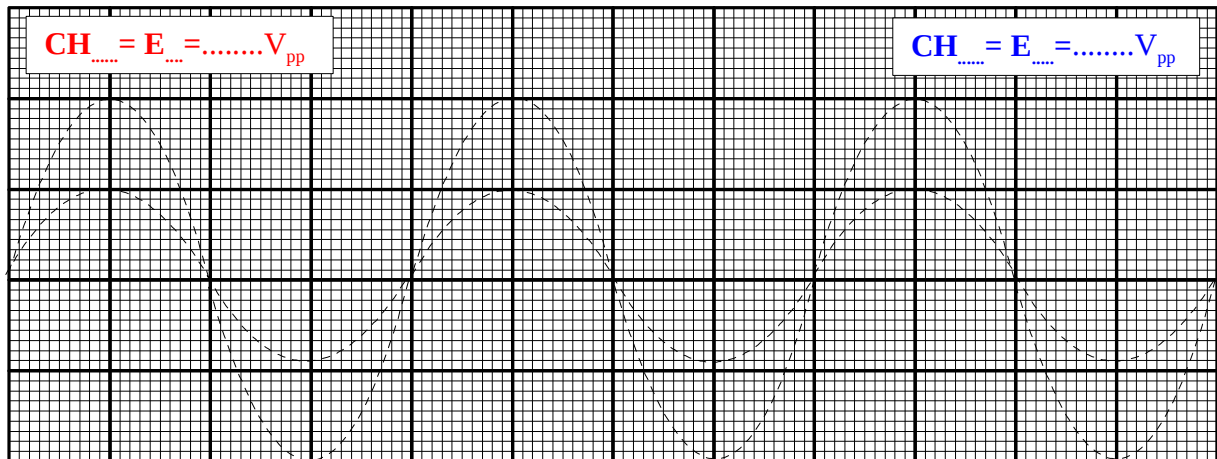

รูปที่ 7.5 วงจรรทดลองที่ 1.2

2. ต่อปลายด้ามสายวัดที่จุด e และ h ให้ทำตามรูป 7.5 และต่อปากคีมกราวด์ที่จุด f
3. ปรับแรงดันแหล่งกำเนิดแรงดันรูปคลื่นไซน์ชอยต์ให้ได้ 10 V_{pp} ความถี่ 50 Hz

ผลการทดลองที่ 1.2

1. บันทึกข้อมูลหน้าจอแสดงผลการวัดของออสซิลโลสโคปลงในกราฟต่อไปนี้ โดยใช้สีแดงวาดรูปคลื่นของ CH1 และใช้สีน้ำเงินสำหรับ CH2

2. บันทึกค่าตัวเลขลงในช่องด้านล่าง

Vrms		Frequency		Period	
1:	----- V	1:	----- Hz	1:	----- ms
2:	----- V	2:	----- Hz	2:	----- ms

$$F = \frac{1}{T} = \text{.....Hz}$$

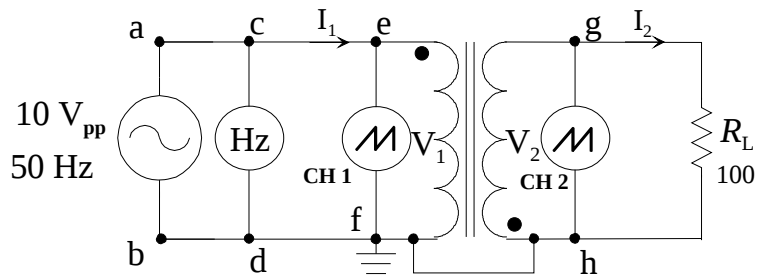
L7

ปริมาณชั่วขณะและเฟสเซอร์

7/9

ขั้นตอนการทดลองที่ 1.3

1. ต่อวงจรการทดลองดังนี้

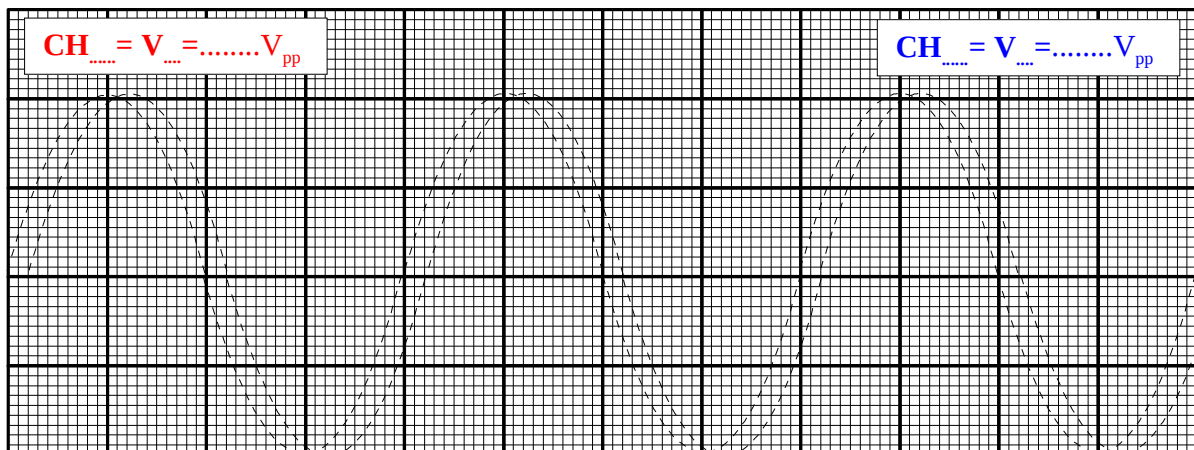

รูปที่ 7.6 วงจรการทดลองที่ 1.3

2. ต่อปลายด้ามสายวัดที่จุด e และ g ให้ทำตามรูป 7.5 และต่อปากคิบบราวน์ที่จุด f
3. ปรับแรงดันแหล่งกำเนิดแรงดันรูปคลื่นไซน์ชอยต์ให้ได้ 10 V_{pp} ความถี่ 50 Hz

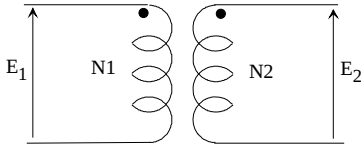
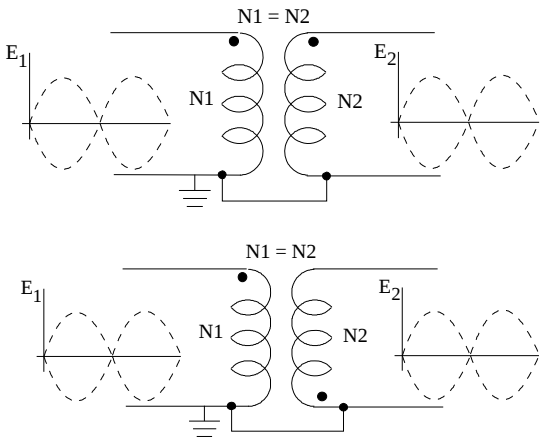
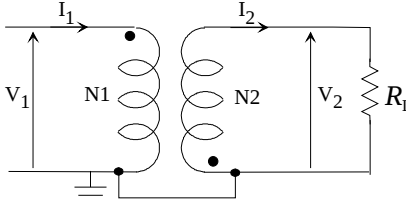
ผลการทดลองที่ 1.3

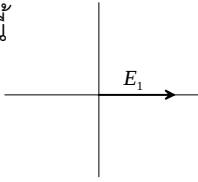
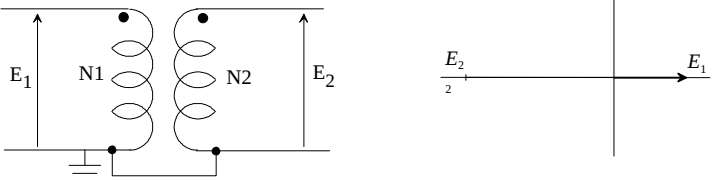
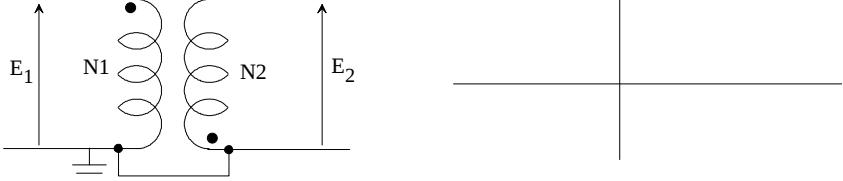
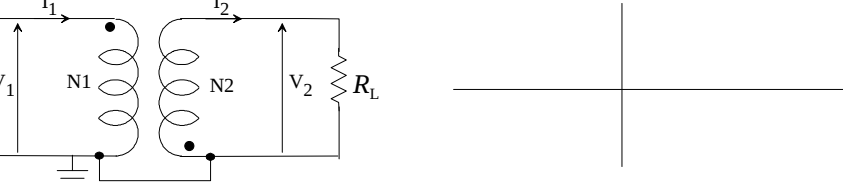
1. บันทึกข้อมูลหน้าจอแสดงผลการวัดของออสซิลโลสโคปลงในกราฟต่อไปนี้ โดยใช้สีแดงวาดรูปคลื่นของ CH1 และใช้สีน้ำเงินสำหรับ CH2

2. บันทึกค่าตัวเลขลงในช่องด้านล่าง

Vrms	Frequency	Period
1: _____ U	1: _____ Hz	1: _____ ms
2: _____ U	2: _____ Hz	2: _____ ms

L7	ปริมาณชั่วขณะแลฟเฟสเซอร์	8/9
	สรุปผลการทดลองที่ 1.1 - 1.3 1. รูปคลื่นแรงดันไฟฟ้าของหม้อแปลงทางด้านปฐมภูมิและทุติยภูมิขณะไม่จ่ายภาระคือ E_1 และ E_2 มีความสัมพันธ์กันดังนี้ $E_2 = \dots\dots\dots E_1$ 2. รูปคลื่นแรงดันปฐมภูมิ E_1 และทุติยภูมิ E_2 มีลักษณะดังนี้ 3. เมื่อหม้อแปลงจ่ายภาระ R_L แรงดันไฟฟ้าวัดที่ขั้วหม้อแปลงทั้ง 2 ด้านจะเปลี่ยนไปจาก E_1 เปลี่ยนไปเป็น ..... และจากจาก E_2 เปลี่ยนไปเป็น ..... 4. ถ้าคิดให้ 1 รอบของสัญญาณไซน์ชอยด์มีทั้งหมด 360 องศา แรงดันด้านปฐมภูมิ V_1 จะต่างกับแรงดันทุติยภูมิ V_2 เท่ากับ.....องศา	

L7	ปริมาณชั่วขณะและเฟสเซอร์	9/9
	วิเคราะห์ผลการทดลอง 1. ในทางวิศวกรรมไฟฟ้าเรียกการใช้เส้นลูกศรเขียนในระบบพิกัดเชิงขั้วว่าเฟสเซอร์ โดยความยาวของเส้นลูกศรคือรัศมีของพิกัดเชิงขั้วที่จะกำหนดให้มีค่าเท่ากับแอมพลิจูดหารด้วยรากที่สองของ 2 ดังนั้นถ้าใช้รูปคลื่นแรงดัน E_1 เป็นรูปคลื่นอ้างอิง ก็จะเขียนเฟสเซอร์ให้กับรูปคลื่นแรงดัน E_1 ได้ดังนี้ 2. โดยใช้ความยาวของเส้นลูกศร E_1 คือ $\frac{E_{1m}}{\sqrt{2}}$ เขียนทับบนแกน x หมายถึงเป็นรูปคลื่นอ้างอิงโดยกำหนดค่าให้เป็น 0 ศา และจากผลการทดลองได้ว่า $\frac{E_{1m}}{\sqrt{2}} = \dots\dots\dots V$ 3. เมื่อเขียนเฟสเซอร์ E_1 ได้ก็จะทำให้เขียนเฟสเซอร์ E_2 ได้เช่นกัน จากผลการทดลองที่ 1.1 แรงดันด้านปฐมภูมิ E_1 จะต่างกับแรงดันทุติยภูมิ E_2 เท่ากับ.....องศา เป็นผลให้เฟสเซอร์ E_2 ชี้อทิศทางสวนกับเฟสเซอร์ E_1 โดยมีความยาวเป็น 2 เท่า แสดงดังรูปถัดไป 4. เฟสเซอร์ของหม้อแปลงในผลการทดลองที่ 1.2 จะมีลักษณะดังต่อไปนี้ 5. เฟสเซอร์ของหม้อแปลงในผลการทดลองที่ 1.3 คือ	